

Др Горан КОМАР

КЊИГА ПОПА ФИЛИПА КОСТИЋА (19. вијек)

ДОКУМЕНТА

Уводна ријеч приређивача

Књига попа Филипа Костића је заправо књига попа Филипа и попа Ника Костића из Кртола. И један и други свештеник кртољски заступљени су у књизи, у писмима и циркуларима Никанора Богетића, игумана савинског манастира и епископа Венедикта Краљевића из Шибеника, које су им ови црквени великодостојници упућивали. Ова двојица свештеника писма и наредбе су уредно преписивали и послје преписивања готово редовно правили биљешке о извршењу конкретне наредбе и даљему поступку са писмом. И ова књига свједочи о реду и поштивању црквене регулативе у Боки Которској у почетку 19. вијека.

Свакако је веома значајно да ова књига носи у својим документима слику, па макар и фрагментарну, стања у Српској православној цркви у бокешком приморју за вријеме француске окупације.

Фамилијарна архива кртољских Костића на овај начин износи пред свој бокешки народ још једно драгоценост свједочанство минулих времена у којима је Бока, још увијек, чувала своје обичајне установе и за сав српски род представљала огледало реда у животу своме свагдањем.

Књига почиње молитвом која заузима првих петнаест листова. Преписи докумената у књизи пружају се у транскрипцији, са минималним интервенцијама приређивача. У косим заградама стоје недостајући дјелови текста (реконструкције нејасних и оштећених фрагмената), а у облим скраћенице које означавају трулеж или нечиткост ("нч" или "тр"). Књига је у кожном повезу, мањег формата.

ДОКУМЕНТА

/ први лист књиге носи биљешку: /

Сија душеспаситељна
књига, мене јере/ј/а Фили =
па Костича

бр.1

копна

Но: 11 Државе илиријеске
монастир Саввина 4: ијунија 1812:

Никанор Богетић Архиман =
дрит и намјестник еп/и/ск/о/па
Далматинскога Боке Которскога
и истрискога

Ко всјем благовјеним парохом
и капеланом обретајушчимсја ва про =
винци Боке Которској М: Бл/а/госло/ве/ни
по декрету њихова превосходитељс =
тва г/о/с/по/д/и/на общегу управитеља
во илиријески држави и по наредби
њих преос/ве/шченства г/о/с/по/д/и/на еп/и/ск/о/па
Венедикта Краљевића заповједамо
свијем Вами парохом и капеланом
от исте провинције да будете извер =
шити ове заповједи:
От первога маја прошастого по новоме
календару сви ређистри от крешченија
вјенчани/ј/а и усопших ко/ј/и се налазе у руке
от пароху да буду предати г/о/с/по/д/и/ну подес
тату или синдику от циркондари/ј/а
и комуна от којех њете примити рецеву
ду и свијех нами пошљите да можемо

дати рапорат коме се чека. И остају
жељајући вам свакаго благополучије

Богетић

бр. 2

копия

Но: 16: државе Илирическе

Манастир Савина 6: ијуни/ј/а 1812:

Никанор Богетић Архимандрит =

т и намјестник генерале

еп/и/ск/о/па делматинскога Боке

Которскога и нистрискога

Ко благоговјеним парохом

и капеланом обретајушчимсја

ва провинци/ј/и Боке Которској

По декрету њихова превос =

ходитељства г/о/с/по/д/и/на интидента

и министра от Рагузе верху

духовенства јест изнањен

да њеки парохи од церкева

находе се у провинцију илирическу

узели су слободу вјенчават

странске судите не питајући

да представе укрепљен

декуменат илити тврдо

свједочанство от његова

предјела је ли му допуштана

жендба. Ово дерзновеније

илити самовољство

јест противо дјелам

пулитическим за сахранити

љубов доброга сусједства

и у исто вријеме представља

неудовољствије за обје стране

које су уговориле свадбу не могу
 њи имат мјесто његово
 вјенчање без вишереченога
 свједочанства него ће бити
 унижено да не остане разр
 ив међу фамилијама -

Г/о/с/по/д/и/и интендент генерални
 преде упреждајет да вас
 изнанит да је много дјело
 важно и да еп/и/ск/о/пи увожајут
 исто за најперву њихову дуж =
 ност и да строго препоруче
 парохам да се не согласе вјенча =
 ват тужде страних предјела
 гдје они пребивајут и без
 истога допуштенија не може
 имат мјесто свадба

Ја вас изнањујем г/о/с/по/д/и/и сото
 делегато да дате знат главару
 церковному да он ове
 циркуларе разашље писмено
 по његовој наредби свијем
 парохом от ове отлуке г/о/с/по/д/и/на
 генерал интендента с које
 м ободрива да узму велико
 попеченије будући тужбе
 дипломатичаске њекијех
 царствах заставило наше
 прављеније узет своје мјере

Богетић

бр. 3

копна

Но: 653: државе Илирическе

Венедикт М/илошћу/. Б/ожијом/. П/реосвећени/. еп/и/ск/о/п
 делматиски Боке Которској
 и истриски -

Ко всем благоговѣнним парохом
и капеланом обретајушчимсја во =
б/ла/гохранимују епархију нашу
мир и благословеније -

По одлученију њиовог превосход =
итељства г/о/с/по/д/и/на общчега управи =
теља од илѣрическијех державах
од 8: маја прошастога по новоме
календару нами послат за да се
изверши заповједамо даklen
вами да имате извершити ове
издол уписате члене.

член 1 и

У она села гдје су законити нодари
на далеко парохом илити капеланом
дата им је област да могу прими =
ти и пасати тестаменте кано би
год могли исти нодари царски
с онијем начинном и управљенијем
с конјем биће научени од г/о/с/по/дина
судца од мира и коме за исти
узрок имаду се приказати

член 2 и

Како буде тестаменат и прије
него прође осам данах парох
има послати исти тестаменат
ономе законитоме нодару ко/ј/и
буде ближе његове парохије
и примит ће од њега речевуду
написану на они регистар
од исти тестаменат ко/ј/и ваља
да сваки парох има держати

член 3 и

Парохи или капелани хоће узима =
ти ону исту плаћу за теста =

менат што би узео законити
нодар

член 4 и

Исти парохи приказат ће г/о/с/по/д/и/ну
судцу од мира од свога кантуна
при/је/ него прође осем дана
смерт онога чојека ко/ј/и буде
учинио тестаменат

член 5 и

Бити ће веома опасни парохи
и кепалани за не увриједити њихову
чест и поштење писати чисто
и лијепо све оно што буде из сво =
ијех уста изговорно они ко/ј/и
хоће да учини тестаменат и за =
моћи пак об/с/лужити све оно
што царски закон заповједа за да =
буде законитијем начином
учињени. Имат ће се сваки совјет =
овати добро с г/о/с/по/дином судцем
од мира за да не би упали у каквој
фаланги јербо такови начини ни =
јесу нама подпуно познати не бу =
дући ствар церковна. Тако
урадите јако да благодат Б/о/жија
будет на вас.
Дано у Шибенику в нашеј резиденци
на 24: маја 1812:

Венедикт Краљевић

Од Но 11. од: Но 16: и од: 653: оvdје преписане
примих од г/о/с/по/д/и/на викари/ј/а Богетића
и послах попу Нику Калуђеровићу
да их прогласи и преда г/о/спо/д/и/ну викарни/ју/
послах на 8: ијулија 1812 -

бр. 4

Но 30 државе илиричке
Монастир Савина 28 а/в/гус =
та 1812: -

Никанор Богетић архиман =
дрит и намјестник генерале
епископа далматинскога
Боке Которскога и истрискога

Ко всем благовјеним
парохом и капеланом
обретајушчимсја во провин =
ции Боке Которске м/ир/ и бла/гослове/н/ије/ -

По наредби преузвишенога
г/о/с/по/д/и/на интендента генерало =
га од Љубљане у силу декре =
та јего императорскога
величества 15: априла
1811: с конјем наређује се
да воља јего величества
буде испољена без
свакога одговора у осам
дана од /д/неви получени/ј/а
овога циркулара г/о/с/по/да
парохи имају имат једно
либро које има служит
за протокол от первога
јануари/ј/а 1812: у које прото
колат све рожденије -
умарће и вјенчаније с конјем
протоколом илти либро =
м сваки парох својему
подештату илти шиндику
имају представит свој
протокол да више речени
подештати и шиндини ређис =
трију у њихов протокол
и пак и узет свој прото =

кол обратнo и унаприд
 записават рoжденија и уме
 рља и вјенчанија и ко/ј/и би парох
 помањкао и не извршио ове
 наредбе како је више помену
 то у осам данах и мене
 неувједомит от испољњенија
 учињенога бит ћу принууж
 ден за моје оправданије
 представит преузвиш =
 еноме гуверну от којегa ће
 примити они кастиг
 ко/ј/и заслужи ма се ја уздам
 да ни један парох неће
 довести себе стиду
 с/ве/штеничкога чина него
 да ће сваки радит да за =
 служи похвалу од управн =
 теља егo императорскога
 величесва: - *Богетић*

Ову циркуларну заповјед
 примисмо и дадосмо на знање
 попу Јову и попу Андри/ј/и да
 они испуне а ја сем послао
 ону која је дошла са Ссавине (!)
 по Станку Попову да је преда
 кане/та/и: Марку Каршанцу пошто је
 з барком када су повезли
 грожђе Саву Ђурашкову

1812 сетенбра 5:

бр.5

Високо преподобијешему г/о/с/по/д/и/ну:
 оцу архимандриту Никанору
 Богетићу и генераломе викарни/ју/
 манастира Саввине у/годно/ п/оздрављеније/:

Г/о/с/по/д/и/не примили смо на 1: сетенбра
 циркуларно Ваше писмо по наред =
 би преузвишенога г/о/с/по/д/и/на интенде =
 нта генералога од Љубљане да дамо
 па знање нашемү синдику сва рож
 дени/ј/а и вјенчанија и умерћа од 1:
 јануарија до данашњегд дневи -
 Ми смо послали наш протокол
 г/о/с/по/д/и/ну капе/та/н: Марку Кершанцу он
 јест данас наш синдик од
 комуниади михољске да препише
 у његов протокол рожденија
 и умарћа а вјенчанија нијесмо имали
 од Божића у нашу инјорију до данас.
 И савише г/о/с/по/д/и/не ми смо представили
 пред очи наредбе попу Јову
 Вукошићу и река сам /м/у да имају испу =
 нит наредбе у термен 8: дана
 од полученија ко/ј/и ми се обећао да хоће
 авизати попа Андрију и да ће испуни =
 т заповједи царске. Толико г/о/с/по/д/и/не
 ми имамо испунит и у напријед
 царске заповједи чрез Ваше
 руке како нама дате заповјед

Вашега г/оспо/дства служитељ
 поп Нико Костић Кертоли

7: сетенбра 1812:

/биљешка при дну рукописа:/
 Ово пишем Кершанцу с протоколом

бр. 6

Благородному високопочтеному
 г/оспо/д/и/ну г: капе/та/н: Марку Кершанцу
 и синдаку (!) од комуниади михољске
 м/ило/. л/ијепо/. п/оздрављеније/. Г/о/с/по/д/и/не капе/та/н Марко

прими

ли смо зановједи циркуларне
од г/о/с/по/д/и/на она архимандрита генера
лога викарија са Савине по наред =
би преузвишенога г/оспо/д/и/на нитен
дента генералога од Љубљане
како ћете и разумљети да имамо
представити својему синдаку (!)
наш протокол у којему
јест уписато погребеније
и рожденије од 1: јануари/ј/а до да
нас. Драги г/оспо/д/и/не ево шаљемо
Вашему господству ово либро
Из њега преписајте у Ваш про
токол а пак пошљите мој
протокол натр/а/г. А вјенча
нија нијесмо имали од Божића до да
нас и поз/дравите/: г/осподина/: капе/та/и: Алберти
и г/о/с/по/дина попа Ника Калуђеровића
и остајем на Вашу службу

Поп Нико Костић Кертולי

7: сетенбра 1812:

бр. 7

Благородному високовладатељному
г/о/с/по/д/и/ну г: Стефану Чувковићу
правитељному судцу у/годно/ п/оздрављеније/:

Не лијенимо се назначит Вашему
благородију по дужности нашој
преставно се један старац
у моју нњорију и у моје браство
по имену Вуко син покојнога
попа Рада Костића. Данас
у подне и шаљем ове ћетиће
са истијем листом к Вашему

господству и чекам по истијема
Ваш добри отвјет. И јесам
на службу Вашег господства

Поп Нико Костић
Кертоли 9: сетенбра 1812:

бр. 8

Благородному г/о/с/по/д/и/ну г/осподину/: капетан
Марку Кершанцу синдаку
од комунитади михољске
.л/нјепо/. п/оздрављеније/:

Г/о/с/по/д/и/не капетан: Марко шаље =
мо Ви ову нашу браћу
конзи ће Ви све оповидјет
како се преставио један
старец наш стриц
данас прије подне шаље
мо их к Вашему господству
видите какво је ово добро
срећно бријеме. Вас молимо
ако можете комодат
да не иду напријед то ћете
учинит добро а ваља
да испунимо дужност ако ли
пак не можете а Ви их
упутите с Вашом помоћи
у Нови и да смо Ви препоруче
ни. Вашег господства
служитељи капе/та/и Нико
и поп Нико Костић

Кертоли 9: сетенбра 1812

бр. 9

Благородному г/о/с/по/д/и/ну г/о/с/по/д/и/ну
конту Стефану Чупковићу
у/годно/ п/оздрављеније/:

По дужности нашој не мањкам
 објавити писмено Вашему
 благородију случаје у моју
 парохију. Преставио се данас
 на 24: уре један старац
 по имену Раде син покојнога
 Ника Бринића из села Радови =
 ћах. Чојак находи се у посље
 дњу ништету. Има два сина
 код њега и жену и кћер јед =
 ну неудату и синовн нежењ =
 ени. И шаљемо Ви његову бра
 ћу са истијем рапортом
 Вашему владатељству и ож
 идамо (!) скори отвјет писмено
 за наше владање. И остајемо
 с пуном стимом Вашег
 високоблагородија служитељ

Препокорни пов Н/ико/: Костић

Кертоли сетен/б/ра 13: 1812

бр. 10

Високоблагородиному: Г/осподину/: : Г/осподину/:
 конту Стефану Чупковићу
 п/оздрављеније/: на: 25: сетенбра 1812

Не мањкамо објавити Ваше
 му благородију случаје које се
 догађу у нашу парохии: Исту
 ноћ на: двије уре ноћи прес
 тавила се Стане жена Сти =
 па Трипиновића: из села
 Гошића која има својега
 мужа и два сина и двије: кћ =
 ери дома: а двије кћери
 удате која је фамилија ос

тала у посљедњу ништету,
И чекам скори одгово
р

Поп Нико Костић

На Вашу службу

бр. 11

Благородному и сваке стиме
достојному Г/осподи/ну. Г/осподину/. конту Сте
фану Чупковићу праведноме
судцу од мира. у/годно/. п/оздрављеније/.

По дужности нашој не лијеним
о се објавити Вашему багоро =
дију. У моју нијорију представи се
један старац данас у зору
речени Раде Јовов Костић
чојак веома потребан
на фамилију нејаку - - -

И поздрављам Г/о/с/поди/на Мештро
вића и Г/о/с/поди/на Коду -

Протопоп Никола Кости
ћ Кертולי на: 3: отонбра
1812 илирико

бр. 12

Државе славеносербске Кертולי
октонбра 3: илирико 1812:

Чиним вјеру по заклетви ми капе/та/и:
Нико Костић од комунигади кертолске
како се представио ови старац Раде
Јовов Костић чојак сиромас
на нејаку фамелју и на велику потребу

у последњу ништету по мојој души
нема ништа. Можете вјероват
истину. И поздрављам Г/о/с/подина/ Мештовнића
и Г/о/с/подина/ Коду: Вашег г/оспо/дства служитељ

Капе/та/и Нико Костић

бр. 13

Благородному г/о/с/по/д/и/ну г/о/с/подину/: капе/та/и:
Марку Каршанцу синдику
од комунитати михољске л/ијепо/. п/оздрављеније/.
Објављујемо Вашему господ =
ству како се преставило
једно дијете у моје браство
и у нијорију Станко син Ива
Радова Костића на 15: новем =
бра. И остајем на Вашу
службу. Поп Нико Костић

Кертоли 16: новембра 1812

бр. 14

Царство француско држава
илирическа Кертоли 8: јенара 1813:

Преузвишени г/оспо/д/и/и г/о/с/подин/: конте
Стефан Чупковић правитељни
судец од мира л/ијепо/: Вас поздрављам.
Објављујемо Вашему благородију.
Преставила се једна старица у моју
нијорију Јелена жена покојнога
Јована Старчевића. Има иста сино
вах 5: на пут јест 1: а на слу =
жбу цареву 2: а дома 2:
По мојој дужности назначивамо
Вашему господству и очекујемо
отвјет по Вашој наредби
и спаси ве Христос. Вашег

господства служителъ препо
корни пои Нинколај Костић

бр. 15

Царство французко держава
илерическа Кертоли 23 ђенара 1813.

Благородному г/о/с/по/д/и/ну г/о/с/подниу/: конту
Стефану Чупковићу судцу
од мира у/годно/: н/оздрављеније/:

Објављујемо Вашему благоро
дију како се преставила
једна старица Јане жена поко =
јнога Стијена Барбића из
истога мјеста из села
Никовићах. И остајем с пу
ном стимом служителъ

Пои Николај Костић

бр. 16

/недовршена биљешка, рукописом поја Ника Костића:/

Но: 980 державе илрическе
в/исокопреосвећени/. м/илошћу/: б/ожјом/. п/равославни/: делмати
=

ски Боке Которски и истри
ско - Ко

бр. 17

1813: марча 2: у Кертоле

Копија от књиге коју су писали
главари от Ђеклићах за гла
ву покојнога Ивана Ђеклића

која је књига у капе/та/и: Ника
Занова. а капе/та/и: Нико Занов
з главарима отписује у Ђеклиће

От нас капе/та/и: Ника Костића
и свијех главарах от Кертолах
Кертоли марча 2: 1813:

Г/о/с/по/д/и/ну кнезу Јовану и Матану
Јовову и Вуку Ђурову
и Ђукану Ђурашеву и попу
Николи Калуђеровићу и свије
ма Ђеклићима м/или/. д/раго/. п/оздрављеније/.

Примисмо Вашу књигу у коју
разумијемо што ни пишете
за главу Ивана Маркова
који је погинуо у Кертоле.
Знате добро да има доста
главах кертолскијех
у Церну Гору а има и црногo =
рскијех међу нама. За те се
узроке састав/љ/ао нах (!)
г/о/с/по/д/и/и ђенерал. и г/о/с/по/д/и/и
владика Петар и вјеру
утвердили међу приморјем
и Вама да ставе мир међу
нама када они узхоће. Дакле
драга г/о/с/по/до има доста узрока
међу Црногорцима и примор =
цима. Када се доспију све ствари
међу нама и стави се коло за не =
рве и потолње главе ставит =
ће се и за главу Ивана Маркова.
А што ни пишете и пријетите
да бисте убили среда којегa
драго Кертољанина можете
ако хоћете кад гођ Ви драго.
Ми се не чувамо ми стоимо
у вјеру како је уфаћена међу
нама. А што ни пишете да Ви
забиљежимо крвинка ми

карвинка тога не знамо
осим када буде на мир
наћи ће се свему начин и ако
ћете чекат три дан от ми
ра међу приморјем и Цери
ом Гором какку (!) наши
заповједници забиљежили
чекајте. И ми чекамо. Ако ли
нећете а Ви ми пишите
да се умијемо владати
јер ни можете преко вјере
пошећ кад гоћ Ви драго.
Ма се не бисмо уздали да ћете
вјеру преварћ без ави
за. А што ви пишете да се
некоме мито давало тога
чојка нема међу нама ко/ј/и је
давао да кога Ви знате пиш =
ите ни ко је давао и коме је
давао да и ми знамо. И Чекамо
Ваш отговор уберзо
јер ако ни пошекосте
преко вјере ми ћемо права
Црногорца пак се споме =
ните ко ће бит отговори =
нк и од ове књиге остав =
љамо копију међу нама
а Ви ову веома чувајте
до суда и да сте здраво.

бр. 18

Но 980 државе илиријеске

В: м. б. п. еп/и/ск/о/п даламте
ски Боке Которски и истриск/и/

Ко всјем Благоговјеним па =
рохом и кавеланом обрјетају
шчитсја в' Бо/го/хранимују еп =
архију нашу

Г/о/с/по/д/и/и интендент об
 знајује нами да имамо за
 повједати свакоме паро
 ху и капелану от епархије
 наше за да настоју кад
 би се'кто преставио
 у његову парохiju у годн
 нам и имао би имјени
 алити своја добра, и ако би
 они чловјек имао нејаку дјецу
 али родбине ко/ј/и су надвор
 от своје патрвије и да не би било
 изгубјено и пограбљено насљед =
 је од они нејаки сирота
 сваки парох ялити капеля
 и имаће повеченије док умре
 они чловјек одма да обз =
 нани г/о/с/по/д/и/иу судцу од мира
 за моћи г/о/с/поди/и судца од мира
 доћи и учинити све оно што
 јест заповједано њему
 по рег/у/ламенту царском у за
 да не би пак имали узрок
 судци от мира
 тужити Вас парохе. Ви
 кад год обзнаните на
 ма имате писмено обзна
 нити и благодат Б/о/жија
 да будет на Вас с нашијем
 благословенијем. Дано у Ш =
 ибеник в_з нашеј резид
 енци: 22: априла: 1813:

Краљевнѣ

бр. 19

Державе илнрическе

В/снелнкт/. м/илошћу/. Б/ожјом/. п/равославни/. еп/и/скоп Далмат
 нски Боке Которски, и истри
 нски

Ко всјем благоговјеним
парохом и капеланом обрје
тајушчимсја В': б/ла/гохраним
ују епархију нашу - - -

Њихово Превосходитељство
Г/о/с/по/д/и/и обшчи управитељ или
рических државах јест
нами послао једно отлу =
ченнје от: 12: септенбра
прошестого задржава
ва (!) њеке заповједи за ут
јешити оне сиромаше
ко/ј/и не могу радити
и ко/ј/и немају о чем живјет.
Поставио јест у свакому
граду од илрических дер =
жавах једну комншню
која ће изручити уписане
заповједи његове и пита
од нас и от свијех парохах
и капеланах да се има
дати потребито помошт
у оно што има дјелати
више упоменути коми =
шон. И сувише да се
има учити пук о/т/ с/ве/тога
олтара како је држан
сваки христјанин пом
оћ с милостињом
својему искрењему
и да се може та милостиња
купити у церквам от про
кратора или какова друго
га ваљчана чловјека
Заповједамо даклеи Вами
да имадете дати всјаку
помошт више реченој коме
си/ј/и и такожде да имате
учити народ како се досто/ј/и
и б/л/а/годат Божија да буд =
ет на Вас с нашијем

бл/а/гословенијем. Даво у Ши
бенику: на: 22: априла

1813 Краљевић

бр. 20

Но: 992: државе илиричке
у Шибеник на 23: маја 1813

Венедикт м/илошћу/: Б/ожјом/. п/равославни/. еп/и/ск/о/п
делматински Боке Которски
и истрински

Ко всјем благоговјеним
парохом и капеланом от Боки
Которскије

Одмах и перву недјељу учини
т ћете с пристојном славом
хваљеније Г/о/с/по/ду Б/о/гу за славо =
добитје учинјено у Лутцен.
Сувише благопотребно је
прошеније за свако благопол =
учије здравије и сохрањеније
премилостивому императору
нашему Наполеону Великому
и все милостивјејшеј импера
трице нашеј и за всју
јего императорску фамилију

/Да Г/о/с/по/д Б/о/г сохрани јего/
императорско величество
невредимо прослављајући
оружје јего: Богетић

бр. 21

Државе илиричке манастир
Савина на 30: маја 1813:

Никанор Богетић архимандрит
и намјестник еп/и/ск/о/па далматин =
скога Боке Которскога и истрискога

Ко всјем парохом и капеланом
от Боки от Котора –

По наредби верховне власти
даје се Вам на знање да не имате
крестити ни вјенчати ни упоа =
ти никога приђе него овизате
подештата оли синдака от комун =
итади ко/ј/и ће Ви дати на писмо
да можете крестити вјенчати
и упоати - Богетић

бр. 22

На 15: ијуна 1813 у Кертоле

Чиним вјеру по заклетви
и свидетелствујем ја ниже
подписани парох от саборне
церкве С/ве/те Госпође у ово
ме комуну.

Како мој парох/ј/аљини Стијено
Дубравчевић јест законити
брат покојнога Луке Дубра
вчевића.

Оба синовни законити поко
јнога Карста Дубравчевића
и његове заковите жене
покојне Стане кћере Рада
Клакоровића из истога кому
на.

И како у данас не находи се
жив ниједан други ближњи
ереди од добарах и робе и аспр =
их останутијех од покојнога
Луке Дубравчевића више реченога

него сам Стијено Дубравчевић
његов брат више поме =
пути – којему вручајем
ово свидетелство да му
може ваљат ће гођ би му
требовало.

Не будући му била доста фед
од његова керштенија.
коју сам му био учинио на: 11:
маја 1812: во увјереније од
којега подписујем се својеручно
и колагајем печат парохи/ј/алин

Виђена
и потвер
ђена од ме
не
синдика
од Луштице
и Керталах

Парох државни
од Керталах
прото поп
Николај Костић

бр. 23

Но 1014: државе илирическе

В/енедикт/: м/влошћу/ Б/ожијом/ епис/ко/п Дел
мације Боке Которски и и
стрински. Ко всјем преп
одобном и благоговјени
м парохом и капелано
м обрјетаншчимсја. ва =
Б/о/го хранимују епархију
нашу - - - -

Несретни гласови што су
дошли од куге која се јест
показала от неколико вре
мена у Малти јесу употре
били владање метнути
многе тијесне заповједи

за које вријеме јест забрање
но да се не има мијешати
Далмација и Кровација мили =
тарска то јест стара
Ћесаровина што је близу нас
остављајући само понат
од Зерманије поради куријера.
И би заповјеђено да се има
много помљиво гледати
и чувати у сву дуљину
от краја морскога и шкољах
за забранити да се не би
ко гођ кријући искерцао
на сухо. Г/о/с/по/да делегати поде =
штати императорско ору =
жје и служитељи од шеннта =
ди сви уједно и согласно
уложиће се за да се испољни
в сјака заповјед најскори
то. На она мјеста која су
на/ј/ризичнија али от ревности
највише от мјесника
имаде се наћи начин
за сахранит краину
то јест не прелазећи
у забрањена мјеста
нипошто не пуштајући
да тко пријеђе већ
чувати се от всјакаго
гњева тога ради. запо =
вједамо всјем Вама
да сте тијем начином
имадете одмах приказ =
ати народу и научити га
да се имаде с великом
ревности чувати –
Будући должон (!) тако
урадити в сјаки подложни =
к и сваки мјештанин
за његову особиту
корист – Божија же (!) благо
дат с нашијем благосл =

овенијем да буде на Вас
Амин - Дано у Шибеник
в нашеј резиденци на 7:
јула – 1813:

Краљевић

бр. 24

Но 1030 државе илирическе

Венедикт. м/илошћу/. Б/ожјом/. п/реосвећени/. еп/и/с/к/о/п
далматински Боки Которске
и истриски –

Ко всјем преподобним и благо =
говјеним парохом и кепеланом
обрјетајушчимсја ва Богохранимују
епархију нашу и ап/осто/лскоје благословеније

Пресвјетљејши наш император
отредио јест за обштег управи =
теља од илтирически држава
њихово превосходитељство
г/о/с/по/д/и/на Дуку од Отректа. Запо =
вједамо даклеи всјем Вам
да га имате познати у истоме
званију и власти и послушати
у сваку заповјед која би Вам
дошла – И благодат Божија
да буде на Вас

Дано у Шибеник в нашеј
резиденци . 29: јули/ј/а 1813:

Краљевић

бр. 25

Благородиному г/о/с/по/д/и/ну г/о/с/подину/ конту
Стефану Чупковићу судцу
од мира у/годно/ л/ијепо/ п/оздрављеније/:

Не мањкамо објавити Вашем
 благородију доша је међу нама
 један ковач из Церне Горе
 с његовом фамељом у кућу
 нашу комунску и ношо је разк =
 оват једну сломјену стару
 цијев ол пушке која је била
 карцата а он не знао ни они
 чојек ко/ј/и је да је ковач раз =
 кује. Пуче пушка из огња
 и удри истога мешта Андр =
 ију у ногу у бедру и живно је
 данах 8: а умаро је данас
 на 22: уре ко/ј/и сто/ј/и мартев (!)
 у кућу до Ваше одлуке. И чекамо
 Ваш скори одговор. Можемо =
 Ви чисто шједочит да је чојек
 веома потребан. Нема нигда
 ништа него жену и нејаку своју
 ћецу. И остајемо с пуном сти =
 мом . Вашег господства
 служитељ – Поп Костић

Кертоли на 29: аугуста
 илирико 1813:

бр. 26

/ на посебној страници биљешка
 учињена графитном оловком, савременим
 правописом:/

Јереј Лазар Костић
 парох

Dr Lazzaro Kostić

Cattaro

бр. 27

Но 1252_____

Венедикт милостију
 Божијеју православни (!)
 еп/и/с/к/о/п далматински и Боко
 Которски и истрински

Ко високо преподобним
 архимандритом препод =
 обљејшим игуменом
 благоговјењејшим прото
 пресвитером и пресвит
 ером парохом и капела
 ном и всјем правосла =
 внијем христјаном
 живућим ва Бого храни
 мој епархи/ј/и нашој –
 и апос/т/олскоје благословеније

Њихово императорско
 величество Ђесаро кра
 љевска висока канца
 љери/ј/а дворска
 удостоила јест објавити
 нама под датом: 3: јуни/ј/а
 по римскоме календару да
 с љубопознанством и до =
 говором високијех поте =
 нцах од свијех краљевах
 сојузниках / илиги алеатах /
 дошло је одлучење да сви
 градови и мјеста и држава
 ко је испочетка посљеднога
 рата зависили су и владјенија
 Наполеонова под именом
 држава илирически. сљедо
 ватељно Делапци/ј/а и вес
 штат Дубровника Бока
 од Котора и сви острови

ко/ј/и су зависили и свијех
државах повелитељно
и конечно имаду зависити
у напредак самог владје =
нија двора ћесаро краљев =
скога величества аустрис
кога

Тог ради дакле и ми цилк
уларно обзањујем всјем
парохом и капеланом
Богохранимеј епархи наше
да сваки по својеј должно =
сти има дати на знање
своим парох/ј/аном овај
сретни и прерадостни
глас да већ несумните =
љно сваки вјерује да јест
к одложити и истинити
сни јего цесаро краљев
скога величества –
Франческа – првога
Сувише пак за такви
прерадостни глас и штатељ =
нвоје областојатељство
треба учинити славо
словје и благодареније все
вишњему Б/о/гу што јест
благовољно подложити
нас под оваким
милостивим императо
ром
и љубезњејшим оцем. По
том и заповједамо всјем
Вам да по пријемљенију ове
наше заповједи у перву
недјељу отпојат ћете речено
славословје и по славословју
и рећи ћете устмено
сваки у своју пароксијалну
церкву једно дјејствит =
ељно слово како изискава
завозбужденије народу

ко истинној љубови право =
 му подложенију его
 императорском у величе =
 ству: Ф: П: Тако треба
 да будемо с вјерним об =
 служенијем достојни
 милости и челоловјекољу =
 бија его Ђесаро краљев =
 скому величеству која
 изобилно извири из
 љубосердечнаго извора
 сердца његова. Тако
 урадите јако да и благодат
 Божија с нашоу молитвом
 и благословенијем да будет
 на Вас –

Дато во м/а/настир Саввину
 14: ијуља 1814: Краљевић

Ово је копија извађена
 а матрицу јесмо вазвратили
 у канцалерију Саввинску.
 примисмо ми поп Нико
 Костић – и подписамо
 тако на вазвраштену књигу
 Примисмо 17: ијуља 1814
 разумјесмо и прогласисмо
 свему народу прерадосни
 глас и подписамо и ваз =
 вратисмо

бр. 28

Комунирад Кертоли агушта 9.
 1814:

По наредби високо –
 преос/ве/штењјејшаго г/о/с/по/д/и/на г/ос/по/д/и/на
 Венедикта епископа далмат
 и/и/скога Боко Которскога

и истрискога предадосмо
г/о/с/по/д/и/ну еп/и/ск/о/пу на Савину на: 16:
аугуста 1814: поп Нико
Костић ниже речену
ноту

табла перва

Поп Никола Костић
служитељ цркве С/ве/таго
Вознесени/ј/а имаде у своју
парохију домовах _____ 52:
мужеског п/о/ла ожењених _ 75:
женскога п/о/ла удатих _____ 75:
обојего пола _____ 150:
мужес/ког/: пол/а/ неожењених _ 57:
женско/га/: пол/а/ неудатих _____ 37:
обојего пола _____ 94:
удових мужескога пола _____ 4:
удових женскога пола _____ 18:
обојего пола _____ 22:
От парохије има дохотка
талијерах _____ 16:
Роди се исти поп _____ 1753:
м/јесец/а фебара _____ 25
Поставио се во дн/ј/акона _____ 1772:
м/је/с/е/ца декемвра _____ 26:
Постави се во с/ве/штеника _____ 1772
м/је/с/е/ца декемвра _____ 27:
рукоју г/о/с/по/д/и/на Митрополита
Савве Петровића во С/ве/то
троичном манастирје
Стањевиће - -

Поп Филип Костић
капелан цркве С/ве/тога
Луке у исту комунитад
имаде у своју парохију домо =
вах _____ 25
мужеског: пол/а/ ожењених _____ 39:

женскога: пол/а/ удатих _____	39:
обојего пола _____	78:
мужеског: пол/а/: неожење/ни/х _____	23:
женског: пол/а/ наудатих _____	32:
обојего пола _____	55:
удовијех мужеског: пол/а/ _____	2:
удовијех женскога пол/а/ _____	11:
обојего пола _____	13:
Има доходака на годину талијерах _____	8:
Роди се исти капелан Костић _____	1785:
м/је/с/е/ца фебрара _____	13:
Постави се во ди/ј/аконя. _____	1802.
м/је/с/е/ца фебрара _____	23:
Постави се во с/ве/штеника _____	1802:
м/је/с/е/ца фебрара _____	24:
рукоју г/о/с/по/д/и/на митрополита Петра Петровића во С/ве/то трончном манастирје Стањевиће	

бр. 29

Но 82 Ва Шибенице 3: маја 1815

Венедикт м/илошћу/. Б/ожјом/. П/реосвећени/. еп/и/ск/о/п
далматински Боке Которски
и истриски

Ко всјем благоговјеним
с/ве/штеником парохом же
и капеланом в' Богохрани
мују епархију нашу мир
и апостолско благословеније

Его цесаро и краљевско
и ап/о/столско величество
наш премилостиви
ИМПЕРАТОР опазно
да цар од Напуље почео

јест завађу против
 непобједимаго двора
 аустрискаго. Удостоно се
 заповједити да се има
 наредити без небреже
 нија у овијем државама
 свога штата Богомољенија
 која су у обрјаду у пријеме
 рата во испољњеније од
 приличнога поклонитељ
 ного дворскога посланија
 ускоравамо се призвати
 свију Вас парохе и капе
 лане да по пријемљенију
 ове наше заповједи има
 те појати за петнаест
 дана свако јутро и вечер
 пјеније ко Г/о/с/по/ду Б/о/гу нашему
 за ИМПЕРАТОРА и за људи
 пјевајемаго во према брани
 против супостатов
 Тако урадите јако да и
 благодат Божи/ј/а буде
 т на нас

Краљевнѡ

На 27 мађа 1815 на Спасов
 дан прогласисмо и ослуж
 исмо и у напријед за 15 дана
 и возвратисмо у канцалер
 ију савинску а при нас
 остависмо копију

бр. 30

Високо преподобијешему
 г/о/с/по/д/и/ну оцу Никанору
 архимандриту саввински/ј/а
 обитељи и викарију великога
 нашега еп/и/ск/о/па Венедикта
 Краљевнѡа л/ијепо/ и/оздрављеније/

Разумијући проз њека уста
 да хоће Стијепо Јокић из
 Кертолах да се хоће ожени
 т безаконо које је ово безако =
 није његов брат Марко
 Јокић оженио се Мандом
 кћером покојнога Божа Бујен =
 овића а исти Стијепо да је на =
 мислио узет њезину нсту
 сестру Мару. Када сам то
 разумио призвао сам га и за
 пријетио сам истоме несре =
 ћном Стијепу да се от тога
 прође без његове велике
 погибељи душевне и тјелесне
 Није ме хотио послушат него
 се оженио на силу преко закона
 у неђељу на 13: истога преко
 нашега запрештенија. Дакле г/о/с/по/д/и/не
 не мањкамо објавити Вашој
 власти колико истоме г/о/с/по/д/и/ну
 преос/ве/штењјејшему еп/и/с/к/о/пу
 Венедикту. Овакви ће беза
 кони поступки разорити
 закон. Ако не прикажете
 жестоке мјере над овак =
 вијема безаконцима и зло =
 женисима и њекијема попов =
 има конзи узимају и вјенча =
 т не брак него церни
 и безакони мрак ево ће се
 изгубити закон –
 Варху тога примили смо
 Ваше обајвљење за прик =
 азати да се прођу од оне
 безаконе женидбе нити је
 послушао моје запрештеније
 ни Ваше чесно и законо пис =
 аније. Све је ставио у небре
 женије и узео је самовољство
 како и приказивамо вишему
 владатељству. И остајем

ко/ј/и се и подписујем Вашег
владатељнога Г/о/спо/дства служ
итељ препокорни поп
Нико Костић

Кертоли 15: ијуни/ј/а 1815

бр. 31

1815 августа 25 Кертоли

Поп Нико Костић примих
заповјед од гуверна бесарскога
проз руке г/о/с/по/д/и/на војводе
Францеска Јакоње за преписат
вас народ мужескаго пола
и женскога и данас преписасмо
у таблу и посласмо г/о/с/по/д/и/ну војводи
по алфиеру Вуку Ивову Барбићу
оваквијем начинном како
ниже каже от перве године
до шестнаест от шестнаест
до осамнаест и тако све у напр =
ијед /до/ шестдесет годинах

от + (... тр)

/посебна напомена: /

Слиједе три празна листа, а затим 9
исписаних листова рукописа који је
насловљен: *Географија или Земљопис*
предисловна знања земљописа. Рукопис
је исписан савременим правописом.

На крају књиге је исписан препис пресуде
покојнога Јанка, сина Јова Русовића. Пресуда
гласи:

Копија от сетенце покојнога
Јанка сина Јова Русовића

Слава – Г/о/с/по/д/у Б/о/гу амни
На 17 3: маја 25: у Кертале

Да се зна и да је вјеровано ово
писмо пред свакијем судом
ће би изишло како бисмо зва =
ти и мољени. Парво по имену
г/о/с/по/д/и/и Трипо Стијеповић из
Котора г/о/с/по/д/и/и поп Стијепо
Костић из Керталах г/о/с/по/д/и/и
поп Ђуро Лазаровић из Гер =
бља. капетан Раде Барбић
из Керталах. капетан: Стијепо
Радимир из Доброте капетан
Јово Церногорчевић. од Новог
капетан: Нико Рашковић. из
Луштице. капетан: Марко Илић
из Доброте. кнез Јово Туј =
ковић из Гербља капетан: Ђуро
Барбић из из Керталах. капе/та/и:
Трипо Калуђеровић из
Луштице. Лазо Иванов. Лаза:
ровић
Лазаровић из Гербља. капетан
Иво Занов Костић. кнез
Павле Параян од Новог капе/та/и:
капетан Вуко Андоровић из
Керталах. капетан: Нико Ивов
Миловић. капетан Илија Иво =
шевић. капетан Јово Дубра
вчевић. Иво Перов Бринић
Вуко Петров Ивошевић. Сти =
јепо Вуков Старчевић. Иво
Стијепов Ђиноввић из Керталах
Г/о/с/по/д/и/и кнез Марко Лазаровић
из Гербља. начальник и миротво
рец. и вастојатељ илити на =
редник свега кола и мира. та =

коваго разумнога г/оспо/д/и/на није се
 могло наћи у сву ову прови =
 нцију. и за своју смјерност
 чинио је сам себе писат
 послаје свијех судцах. бу =
 дући био је први вожд:
 У све: 24: бисмо звати и моље =
 ни од два брата Русовића
 из Кертolah Стијена Русовића
 и капе/та/и: Јова његова брата
 а то за узрок од главе мртве
 покојнога Јанка Русовића сина
 капе/та/и: Јова Русовића којег
 бјеше убио Воня Русовић
 син Стијепов. И изидоше пр =
 ед нама више речени браћа
 Русовићи и њих/ове/ разлоге збори =
 ше колико хоћеше. И ми их пот =
 енко разумљесмо и сви бјесмо
 једне воље и једнога договора

Име Божје призвамо от којег
 происходи сваки прави суд

У прву судимо главу покојнога
 Јанка Русовића карвих: 12
 от којех карвих ми чемо ми
 кметови нашу кмедку трећу
 остаје карвих .8. и четири
 побратимства и кумствах: 12:

У другу чусмо и разумљесмо међу
 браћом Русовића деференце
 с којех бјеше скурило међу
 њима ово зло а то за узрок
 от прозорах капе/та/и Јова ко/ј/и
 гледају пуд обора Стијепова
 За то рекосмо и осудисмо да их
 нема Стијепу у напријед затвора =
 т зидом али покривом ни
 каквијем грађом по диеви дана =
 шњему колико подноси раздио
 међу кућама њиховијема —

У трећу рекосмо и осудисмо за б =
 истијерњу која им је уједно у обо
 р Јовов уцјенисмо је бистије =
 рњу и мјесто цекинах :20: от кон
 јех цекинах има дат Јово
 Стијепу цекина 10 а бистијер
 ња да остане и од ње служба
 сва при Јова. Јово бистијерну под мир

У четврту рекосмо магазин
 на море и све остало њихово
 што нијесу раздјелили да имају
 раздјелити по пола како иста
 браћа и остависмо их у вјечни
 мир - -

У пету рекосмо да се имају
 подмирит за више речене
 осудбине у све и за све о првоме
 Никоља днeви ко/ј/и дође. И брата
 Стијепова осудисмо либера (!)
 да се имају отворит и да буду
 либера од Јова незатворена
 и слава Г/о/с/по/ду Б/о/гу

Трипо Стијеповић кмет
 Поп Ђуро Лазаровић за себе
 и попа Стијепу Костића
 капе/та/и: Стијепу Радимир из Доброте
 Капе/та/и Јово Црногорчевић
 Г/о/с/по/д/и/и Кнез Марко Лазаровић
 за себе и за кнеза Јова Тујковића
 и за Лаза Иванова –
 Павле Петровић за себе
 и за капе/та/и Ника Рашковића и капе/та/и
 Трипа Калуђеровића
 Марко Илић за себе и за све
 Кертoљане од суда ко/ј/и не умију
 писат писат

/на листу заљепљеном на унутрашњој страни корица:/

Фрагмент молитве

| Агаѣъ бѣъ сохрани ето |
 императорско величество
 нѣредимо проглаголюѣ
Срѣѣе ето ботѣтъ
 Аглагоше и лирически, монѣтъ
 сдѣла на 30. мѣна 1813
 Аглагоше ботѣтъ архимандритъ
 и мѣтъскій епископъ Аглагоше
 снѣ ботѣтъ монѣтъ историческѣ
 монѣтъ прохотъ и аглагоше
 Болокѣ Ботѣтъ —
 Понѣтъ верховъ владѣ
 Агесе вѣтъ на зѣтъ Аглагоше
 Престѣтъ и вѣтъ и зѣтъ
 и зѣтъ прѣтъ не то Ботѣтъ
 пафѣтъ ола сѣтъ Ботѣтъ
 и зѣтъ кой зѣтъ Аглагоше
 Аглагоше Престѣтъ вѣтъ
 и зѣтъ — ботѣтъ

[illegible]

57

[illegible]